

Věděli jste, že...?

- Přibližně 15 milionů Poláků žije mimo území Polska. Největší komunita Poláků žije v USA – 9 milionů lidí.

Obr. 36 – V Tatrách je množství jezer ledovcového původu, která se zde označují jako plesa.

Obr. 37 – Bratislavský hrad nad řekou Dunaj

Obr. 38 – Lidová architektura osady Vlkolíneč

Nejnávštěvovanějšími oblastmi Polska je bývalé sídelní město polských králů **Krakov**, které leží nedaleko historického solného dolu **Wieliczka** (památko UNESCO) a největšího německého nacistického vyhlazovacího tábora **Osvětim-Březinka** (→ Obr. 35). V jižním Polsku se nachází významné poutní místo **Čenstochová**. Na hranici s Běloruskem se rozkládá **Bělověžský národní park** s pozůstatkem původních porostů mírného pásma Evropy a s největším stádem volně žijících zubrů.

Polsko má velké zásoby nerostných surovin, především **černého uhlí** a **síry**. V návaznosti na ně je v zemi rozvinutý **hutnický** a **chemický průmysl** (petrochemická společnost **PKN Orlen**). Centrem hutnického průmyslu je město Katowice. Rozšířené je **strojírenství** zaměřené na výrobu dopravních prostředků (kolejová vozidla značky **Newag**, návěsy **Wielton**) a lodí. Velký význam má zemědělství, které na evropské poměry zaměstnává velkou část obyvatel (11 %). Převažuje **rostlinná produkce** nad živočišnou. Na velkém významu nabývá **potravinářský, textilní a obuvnický průmysl**. Polské značky reprezentuje módní řetězec **Reserved** a výrobce obuvi **CCC**, které působí v několika evropských zemích.

Slovensko

Státní zřízení	parlamentní republika
Hlavní město	Bratislava
Rozloha	49 035 km ²
Počet obyvatel	5 445 829 (červenec 2017)
Členství v EU, NATO	člen EU od 2004, člen NATO od 2004
Měna	euro
Úřední jazyk	slovenština

Slovensko je náš východní soused, se kterým jsme od roku 1918 tvořili společný stát **Československo**. To zaniklo k 1. 1. 1993 rozdělením na dva samostatné státy – Českou republiku a Slovensko. Stejně jako v České republice jsou zde nazývány nejvyšší správní celky **kraje**. Od západu na východ se táhne pásmo **Karpat**, které dosahuje nejvyšších výšek v části **Vysokých Tater** (nejvyšší vrchol **Gerlachovský štít**, 2 655 m n. m.). Na jih zasahuje úrodná **Malá** a **Velká uherská nížina**. Nejdůležitější řekou je **Dunaj** (→ Obr. 37), na níž leží metropole Bratislava a která tvoří část hranice s Maďarskem.

Obr. 39 – Spišský hrad je nejrozsáhlejší hradní zříceninou ve střední Evropě a jedním z největších hradních komplexů celé Evropy.

Slováci tvoří přibližně 80 % obyvatel státu. Především na jihu území žije početná **maďarská menšina** (asi 9 % obyvatel). Významnou menšinu představují také **Romové**, jejichž podíl se odhaduje kolem 8 %. Mnoho Romů žije ve špatných podmínkách v osadách zejména na středním a východním Slovensku. Většina obyvatel se hlásí ke katolictví. Největším městem je **Bratislava** (400 000 obyvatel), která má excentrickou polohu – leží nedaleko rakouských a maďarských hranic. Druhým největším městem jsou **Košice** na východě země.

Věděli jste, že...?

- V minulosti se uvažovalo o udělení statutu hlavního města Banské Bystrici na středním Slovensku, aby hlavní město neleželo na okraji republiky, ale více v jejím středu.

Slovensko je zemí několika úspěšných sportovců – velkých úspěchů dosahují především v závodech na divoké vodě. Reprezentantem Slovenska je jeden z nejúspěšnějších cyklistů současnosti **Peter Sagan** (→ Obr. 40). Slovenský původ měl americký malíř a vůdčí osobnost pop-artu **Andy Warhol**, který se narodil emigrantům z východního Slovenska. O zrod Československa se zasloužil **Milan Rastislav Štefánik**.

Přírodní podmínky poskytují dobré předpoklady pro cestovní ruch. V posledních letech se rychle rozvíjejí **lyžařská střediska**. V létě je oblíbená **turistika**. Na Slovensku se nachází **množství jeskyní** přístupných veřejnosti. Tradičním odvětvím je **lázeňství** (například Piešťany). Z kulturních památek, které jsou na seznamu UNESCO, je ceněna lidová architektura osady **Vlkolínec** (→ str. 34, Obr. 38), město **Banská Štiavnica** a na východním Slovensku jeden z největších hradů Evropy **Spišský hrad** (→ str. 34, Obr. 39).

Slovensko je průmyslovou zemí. V posledních letech se rychle rozvíjí **automobilový** a **elektrotechnický průmysl** (výroba počítačů) – dohromady tvoří více než polovinu vývozu země. Významné postavení má také chemický průmysl – rafinerie **Slovnaft** (→ Obr. 41). Slovenská společnost **ESET**, vyvíjející antivirový software, distribuuje své programy po celém světě. Zemědělská výroba se soustřeďuje v úrodných nížinách. V horských oblastech je rozšířený **chov ovcí**, z jejichž mléka se vyrábí typické slovenské sýry – brynza, oštiepok a parenica.

Maďarsko

Státní zřízení	parlamentní republika
Hlavní město	Budapešť
Rozloha	93 028 km ²
Počet obyvatel	9 850 845 (červenec 2017)
Členství v EU, NATO	člen EU od 2004, člen NATO od 1999
Měna	maďarský forint
Úřední jazyk	maďarština

Obr. 40 – Peter Sagan, úspěšný a oblíbený závodník v silniční cyklistice

Obr. 41 – Bratislavská rafinerie Slovnaft je jednou z největších slovenských firem.

Obr. 42 – Budova parlamentu, dominanta města Budapešť

Obr. 43 – Maďarská step puszta